

**واکاری راهبرد امنیتی ایالات متحده امریکا
در دوران ریاست جمهوری اوباما
در قبال جمهوری اسلامی ایران**

مؤلف: سید علی بنی هاشمی

پاییز ۱۳۹۵

سرشناسه: بنی هاشمی، علی، ۱۳۶۷.

عنوان و نام پدید آورنده: واکاوی راهبرد امنیتی ایالات متحده آمریکا در دوران ریاست جمهوری اوباما در قبال جمهوری اسلامی ایران / مؤلف: سید علی بنی هاشمی.

مشخصات نشر: تهران، مبین اندیشه، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۶۶ ص

شابک: ۱۰۰۰۰۰ ریال ISBN ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۳۹ - ۲۷۲ - ۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: اوباما، باراک، ۱۹۶۱-م.

موضوع: Obama, Barack

موضوع: ایالات متحده -- روابط خارجی -- ایران

موضوع: United States -- Foreign relations -- Iran

موضوع: ایران -- روابط خارجی -- ایالات متحده

موضوع: Iran -- Foreign relations -- United States

موضوع: ایالات متحده -- سیاست -- حکومت -- ۲۰۰۹م.

موضوع: United States -- Politics and government -- 2009

شناسه افزوده: جاودانی مقدم، مهدی، ۱۳۵۰

رده بندی کنگره: ۲ ۱۳۹۵ و ۹ ب / ۸ / ۱۸۳

رده بندی دیویی: ۳۲۷ / ۷۳۰۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۹۲۲۷۳

واکاوی راهبرد امنیتی ایالات متحده آمریکا

در دوران ریاست جمهوری اوباما در قبال جمهوری اسلامی ایران

مؤلف: سید علی بنی هاشمی

ناشر: مبین اندیشه

چاپخانه: قدس

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱۰۰۰۰۰ ریال ISBN ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۳۹ - ۲۷۲ - ۵

دفتر تهران/خیابان قزوین/خیابان سبحانی/خیابان برادران فلاح/پلاک ۲۱۹

تلفن: ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵

دفتر قم: خیابان معلم - معلم ۱۰ - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه: ۰۹۱۲۶۵۱۸۰۳۶ تلفن: ۰۳۸۳۶۹۱۳ - ۳۷۷۴۸۳۷۰ - ۰۲۵

www.mobineandishe.com

www.mobineandishe.ir

فهرست مطالب

۱۱	چکیده
۱۲	مقدمه

فصل اول: کلیات پژوهش/۱۵

۱۷	۱-۱ بیان مساله
۱۹	۲-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۹	۳-۱ بررسی ادبیات و متون موجود
۲۱	۴-۱ سوالات تحقیق
۲۱	۵-۱ فرضیه پژوهش
۲۲	۶-۱ اهداف نگارش
۲۲	۷-۱ روش پژوهش
۲۲	۸-۱ متغیرهای تحقیق
۲۲	۹-۱ محدوده زمانی و مکانی پژوهش
۲۲	۱۰-۱ مفاهیم تحقیق
۲۴	۱۱-۱ سازماندهی تحقیق

فصل دوم: مبانی نظری/۲۵

۲۷	۱-۲ نظریه واقع گرایی در روابط بین الملل
۲۹	۲-۲ اصول و مبانی نظریه واقع گرایی در روابط بین الملل
۳۲	۱-۴-۲ دولت سالاری
۳۵	۲-۴-۲ بقاء
۳۶	۳-۴-۲ خودیاری
۳۹	۴-۲ تحول واقع گرایی و ظهور نواقع گرایی
۳۹	۱-۳-۲ نواقع گرایی تدافعی
۴۳	۲-۳-۲ نواقع گرایی تهاجمی

۸/ واکاوی راهبرد امنیتی امریکا در دوران ریاست جمهوری اوپاما در قبال ایران

- ۴۵..... ۲-۴ امنیت از دیدگاه نوافق گرای.....
۵۲..... ۲-۵ راهبرد امنیتی امریکا از منظر نو واقع گرای.....

فصل سوم: راهبرد امنیتی امریکا در قبال ایران/۵۵

- ۵۷..... ۳-۱ روابط ایران و امریکا قبل از جنگ جهانی دوم.....
۶۲..... ۳-۲ روابط ایران و امریکا بعد از جنگ جهانی دوم.....
۶۴..... ۳-۲-۱ ایران و دکترین ترومن.....
۶۶..... ۳-۲-۲ ایران دکترین آیزنهاور.....
۷۰..... ۳-۲-۳ ایران و دکترین کندی.....
۷۳..... ۳-۲-۴ ایران و دکترین کسون.....
۷۵..... ۳-۲-۵ ایران و دکترین کارتر.....
۸۳..... ۳-۳ امریکا و انقلاب اسلامی ایران.....
۸۸..... ۳-۴ اشغال سفارت امریکا در ایران سرع بحران.....
۹۱..... ۳-۵ امریکا و جنگ ایران و عراق.....
۹۳..... ۳-۶ از فروپاشی شوروی تا شروع دکترین.....
۹۶..... ۳-۷ دکترین کلinton در قبال ایران.....
۹۹..... ۳-۸ راهبرد کلان امریکا پس از ۱۱ سپتامبر در قبال ایران.....
۱۰۰..... ۳-۸-۱ جنگ علیه ترور و قرار گرفتن ایران در محور شر.....
۱۰۳..... ۳-۸-۲ تکثیر سلاح های کشتار جمعی و مخالفت با برنامه هسته ای ایران.....
۱۰۶..... ۳-۸-۳ گسترش دموکراسی و حمایت از جریانات مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران.....
- ### فصل چهارم: راهبرد امنیتی امریکا در دوران ریاست جمهوری اوپاما در قبال ایران/۱۰۹

- ۱۱۱..... ۴-۱ اصول اساسی دکترین اوپاما.....
۱۱۳..... ۴-۲ قدرت هوشمند دکترین اوپاما.....
۱۱۶..... ۴-۳ چند جانبه گرایی در دکترین اوپاما.....
۱۱۸..... ۴-۴ اوپاما و شروع تازه با مسلمانان.....
۱۲۴..... ۴-۵ جایگاه دیپلماسی و گفتگو در دکترین اوپاما.....
۱۲۵..... ۴-۶ اصول دکترین اوپاما در قبال ایران.....
۱۲۹..... ۴-۷ انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸ اولین گام.....
۱۳۳..... ۴-۸ تحریم یا ابزار قدرت هوشمند.....

۹-۶	چالش اصلی مذاکرات هسته‌ای.....	۱۳۶
۹-۷	راهبردهای امریکا بعد از برجام.....	۱۴۱
۹-۸	نگاه منتقدان امریکایی به سیاست اوپاما در قبال برجام.....	۱۴۷
۹-۱۰	حضور امریکا در خاورمیانه و حمایت از دولتهای رقیب ایران.....	۱۴۹
	نتیجه‌گیری.....	۱۵۴
	منابع.....	۱۵۷
	منابع لاتین.....	۱۶۳

چکیده

با اتمام جنگ سرد، امریکا خود را به عنوان تنها هژمون صحنه جهانی معرفی کرد. در پی این موضوع و به دنبال حمله تروریستی و حادثه «یازدهم سپتامبر»، کشور ایالات متحده امریکا با راهبردی پیش گیرانه، با حمله نظامی به افغانستان و عراق، این دو کشور را اشغال کرد. حضور نظامی گسترده امریکا در اطراف مرزهای ایران، امنیت جمهوری اسلامی ایران را به چالش کشید. این کشورها در کنار تهدیدها و چالش های جدیدی را به دنبال برد و با تضعیف نظام در حوزه های گوناگون سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، فراروی ایران قرار داده است. با روی کار آمدن «باراک اوباما»، به تهدیدها، به ویژه در حوزه های نرم و نیمه سخت علیه امنیت عمومی ایران افزوده شد. اوباما که در سخنرانی «تئیر» صحبت می کرد، در بخش هایی همچون شروع جدی مذاکره و آغاز رابطه ای تازه با مسلمانان، موفقیت هایی نیز کسب کرد، اما در مقابل جمهوری اسلامی ایران در برخی موارد تهدیدات خود ادامه داد؛ از جمله این تهدیدات می توان به مؤلفه هایی نظیر: حمایت از دولت های رقیب، استفاده گسترده از تحریم، فشار و مذاکره به منظور تحدید نفوذ منطقه ای ایران اشاره کرد. با توجه به موارد ذکر شده، در این پژوهش که با روش تحلیلی و توصیفی انجام شده است، به دنبال واکاوی رفتار امنیتی ایالات متحده امریکا در دوران ریاست جمهوری باراک اوباما در برابر جمهوری اسلامی ایران هستیم.

واژگان کلیدی: امنیت، راهبرد امنیتی، تهدید، ایالات متحده امریکا، جمهوری اسلامی ایران.

مقدمه

پس از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵ شاهد حضور پررنگ‌تر امریکا در عرصه جهانی و بین‌المللی بودیم. یکی از مناطقی که در سطح جهان برای تمامی کشورها از اهمیت بالایی بوده منطقه خاورمیانه است. باید از جمله عواملی که اهمیت خاورمیانه را ثابت می‌کند، منابع عظیم انرژی مانند نفت و گاز، محل تقاطع دو دریا و سه قاره بزرگ جهان، دین اسلام و مسائل مذهبی و ده‌ها مورد دیگر می‌باشد. امریکا هم این منطقه را نیز بسیار مهم و حساس به شمار می‌آورد، لذا با حضور خود در این منطقه در پی کسب قدرت و افزایش منافع ملی خود بوده است.

قدرت طلبی متفقین پس از پایان جنگ جهانی دوم سبب ایجاد جنگ سرد میان ایالات متحده امریکا و اتحاد جماهیر شوروی شد. شاید بتوان گفت اولین نماد رقابت و جنگ سرد میان امریکا و شوروی در خاورمیانه، در ایران خود نمایان گردید. آن زمانی که روس‌ها از تخلیه ایران درنگ کردند و خواستار امتیازاتی شدند، این مقاومت که با واکنش منفی امریکا روبرو شد و در نهایت با خروج نیروهای روسی، بدون این که امتیازاتی بگیرند، به نفع امریکا پایان یافت.

امریکا با حمایت شاه پهلوی در ایران حضور گسترده یافت و به اهداف والای خود در منطقه خاورمیانه نزدیک شد. اتفاق مهم و تاریخی انقلاب اسلامی، روابط ایران و امریکا را دچار یک تغییر اساسی و سبب پچالش جدی میان دو کشور کرد. امریکا پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران دیگر نتوانست جایگاه قبلی خود را به دست آورد، با حمله به

سفارت این کشور در تهران روابط دو کشور به قطع کامل انجامید. پس از قطع کامل روابط دیپلماتیک میان ایران و آمریکا، مسائل امنیتی ما بین دو کشور ایجاد شد که سبب چالش‌های اساسی امنیتی برای هر دو کشور شد. آمریکا همواره در پی بازگشت به دوران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران بود که هرگز به چنین هدفی دست نیافت.

چالش ایران و آمریکا از لحاظ مسائل امنیتی تا پایان جنگ سرد به شکل غیر علنی ادامه داشت ولی با پایان جنگ سرد در سال ۱۹۹۱ و همزمان با فروپاشی شوروی و به قدرت رسیدن مطلق آمریکا در عرصه بین‌المللی و تنها هژمون حاکم بر جهان، چالش امنیتی میان ایران و آمریکا به شکل علنی اعلام شد.

اما این اوضاع ادامه داشت تا در سال ۲۰۰۱ میلادی حادثه تروریستی حمله به برج‌های دوقلوی دکلترت جهانی در شهر نیویورک آمریکا در ۱۱ سپتامبر اتفاق افتاد. واکنش ایالات متحده با این حمله، شروع جنگ با تروریسم با حمله به افغانستان و از قدرت برکنار کردن طالبان، و نیز تدوین طرح قانون میهن‌پرستی آمریکا بود، و با حمله به عراق به اوج خود رسید. در دوران ریاست جمهوری جورج دبلیو بوش راهبرد امنیتی این کشور مبتنی بر دفاع پیش‌دستانه بود و در این راستا بارها ایران را مورد تهدید نظامی قرار داد. در این دوران بوش رسماً ایران را محور شرارت^۱ در منطقه نامید و با توجه به این که دولت بوش معتقد بود ترکیب سه خطر تروریسم، دولت‌های شرور و سلاح‌های کشتار جمعی، بزرگترین تهدید برای امنیت آمریکا است، بنابراین سخت‌ترین تهدیدات نظامی را بر علیه ایران وضع کرد.

در نوامبر سال ۲۰۰۸ و با پیروزی باراک اوباما در انتخابات ریاست‌جمهوری، ایالات متحده آمریکا دست‌خوش دگرگونی‌های مفهومی و پراگماتیست‌تری^۲ قرار گرفت. این دگرگونی خود را در قامت اتخاذ رویکرد تکثرگرایی اجماع محور و چندجانبه‌گرایی راهبردی

1. Axis of Evil

2. Pragmatism

قدرت هوشمند^۱ یعنی استفاده از هر دو عنصر سخت و نرم با در نظر گرفتن شرایط و مقتضیات حاکم در مناسبات و تحولات بین المللی آراست.

در دوران ریاست جمهوری اوباما با تاکید بر قدرت هوشمند و همراهی جهانی علیه ایران دوران امنیتی پیچیده‌ای برای جمهوری اسلامی ایران رقم خورد از حمایت گروه‌های مخالف ایران گرفته تا تصویب قطع‌نامه‌های مختلف علیه پرونده هسته‌ای و تسلیحات موشکی و حتی مسائل حقوق بشری در ایران همگی بر این مقوله تاکید دارد. راهبرد امنیتی آمریکا در دوران اوباما دچار تغییر محسوسی شده است و این تغییر برای ایران چالش‌های اساسی ایجاد کرده است. در این پژوهش به دنبال بررسی عوامل موثر در امنیت ایران و نقش ایالات متحده در دوران ریاست جمهوری اوباما بوده‌ایم تا بتوانیم مسائل مربوط به حوزه امنیتی کشور را بهتر ارزیابی کنیم.